

HET UUR VAN DE TRACTOR

Wolfgang C. Lupus

KORTVERHAAL 24 MEI 2017

© 2017, alle rechten voorbehouden

Gratis distributie via www.wolfganglupus.com

© 2017: U mag dit delen met wie u wil, mits u dit doet zonder commercieel oogmerk, u mag het niet claimen als eigen werk, noch veranderingen aanbrengen. U mag het enkel delen, in welke vorm dan ook, in deze ongewijzigde versie

www.wolfganglupus.com

HET UUR VAN DE TRACTOR

I

Ochtend

Sinds zijn hond gestorven was, ging hij dagelijks met zijn dochter wandelen. Dat had voor- en nadelen. Het kind hoefde niet alle vijf voet te stoppen om planten en paaltjes te besproeien. Dat was een duidelijk voordeel. Maar de meid kwetterde de ganse weg over van alles en nog wat. Dat was een nadeel.

Niet dat hij echt naar haar luisterde, hij liet het gewoon over zich heen gaan en – op een aai over haar bol zo nu en dan na – negeerde hij haar. Hij genoot van zijn ochtendwandelingen, maar wilde voor het oog van de mensen niet alleen straten en velden afschuimen. Met de hand had hij een excuus gehad en ook zijn dochter gaf hem een in zijn ogen aannemelijke reden om zijn dagelijkse wandeling te maken.

Hij wandelde liefst in de ochtend, omdat plannen maken hem dan makkelijker afging. Wind, koude of regen deerde hem niet, maar vandaag was het mooi. Vijftien graden, een zacht zomerbriesje en een staalblauwe hemel. Terwijl zijn dochter de laatste perikelen van 'Ghostrockers' analyseerde, dwaalde zijn gedachten af naar de dag die voor hem lag.

Terwijl ze de holle we indraaiden, daar waar zijn hond stevast ergens een stok uit het struikgewas getoverd had en hem die gebracht had met de duidelijke bedoeling hem te kunnen apporteren, rukte zijn dochter al enkele dagen aan zijn arm om bosbessen en braambessen te kunnen gaan plukken. Daar kon hij

niet tegenop, dus noodgedwongen hield hij even halt, tot ze blauw en paars van het bessensap zijn hand terugnam en ze verder konden stappen.

Zijn gemijmer werd verstoord door gemakker over een nieuw ipad. Hij snoof even, wilde er niet op ingaan. Honden, zo filosofeerde hij, waren slimmer en aangenamer dan kinderen. Ze leefden helemaal in het moment. Je kon ze wekenlang opsluiten in een hok en enkel eten en drinken geven. Wanneer je ze dan uitliet, waren ze even blij en enthousiast als altijd. Kinderen daarentegen...

De ochtendschaduw wierp even een deken van kilte over hen heen, toen ze onder een stuk met overhangende bomen passeerden. Even later was de zon weer daar.

Denken was zijn ding. Hij dacht en dacht, maalde, maalde en her-maalde. Alles wat hij zag of meemaakte zetten zijn brein in actie. Hij vond oplossingen, verklaringen, uitleg en inzicht in alle wat hij zag. Het frustreerde hem mateloos over zoveel inzicht te beschikken en te botsen op een wereld die er steevast aan voorbij ging.

En hij dacht en dacht. Zag hij een koe, kon hij beter grazen, zag hij een kip, kon hij beter een ei leggen. Hij maakte er zich niet populair mee, maar dat kon hem niet tegenhouden.

Het vele denken zadelde hem op met opinies over zowat alles wat je kon bedenken. Dat maakte hem een geduchte tegenstander in elk gesprek. Hij kon niet spreken over iets, of het werd een wedstrijd die hij moest winnen, geen idee aanhoren of hij moest het verbeteren. Hij merkte dat mensen hem niet steeds konden volgen, hij voelde weerstand en tegengewring, hetgeen hem steevast aanzette tot harder discussiëren. De drang naar winst was immens. Het deed hem steeds meer genoeg te merken dat mensen gesprekken met hem uit de weg gingen. Ze begonnen te begrijpen dat hij onklopbaar was. Het ultieme respect dat hij kon oogsten.

De weg liep op zijn einde, hun huis lag achter de hoek. De ochtend, voor hem, liep op zijn einde. Het was halfzeven. Zijn dochtertje zou weer tevreden zijn dat ze terug naar bed mocht. In tegenstelling tot zijn hond vond ze het niet leuk zo vroeg gewekt te worden. Haar enthousiasme om te gaan wandelen was beduidend minder. Eens de hoek om liet hij haar dus maar lopen, snel terug naar bed.

Het was verbazend, zo stelde hij vast, hoe snel zaken zich tot een gewoonte betoonde in ons leven. Waar enkele weken geleden een overtuigende vaderlijke autoriteit, vergezeld van enkele vloeken en boze blikken nodig waren om het kind uit bed te sleuren, kwam ze nu snel en spontaan mee bij de eerste tik op haar schouder. Waar eens tegenzin en boos stilzwijgen hem vergezelde op de wandeling (waar hij eerlijk gezegd de voorkeur aan gaf), moest hij nu haar normale gesnater negeren.

Ze had de achterdeur laten openstaan. Nog zo een gewoonte. En hij struikelde bijna over een van de katten die – ook al naar gewoonte – tegen zijn benen kwam strelen. Hij vloekte en gaf haar een trap onder haar staart. Nog een gewoonte. Hij kon de routine bijna met de ogen dicht afwerken. Kat vervloeken, deur dicht doen, koffie nemen – de tas al vooraf klaargezet en de koffie was nu doorgelopen – door het venster staren, koffiekop in de hand en soms aan de lippen, en kijken hoe de ochtendrituelen bij de burens met even starre routine afgewerkt werden, een blik op zijn horloge, het was den steeds 6 uur 37, even zuchten en de dag vervloeken en stipt om twintig voor zeven, boekentas in de hand, jas aan, in de wagen stappen en vertrekken.

De radio kwam vanzelf tot leven, samen met de motor. Een mix van geluid die het begin van de werkdag aangaf. En steeds kwam zijn baas hem op exact dat moment voor ogen. Een stugge, starre en stuurse Noord-Hollander die het om een of andere reden noodzakelijk vond in België een bedrijf te komen leiden. De man stak hem tegen, zoals de meeste mensen deden. Maar ergens beviel hij hem ook wel. Hij was kort van stof, kort aangebonden

en kort van figuur. Hij kon enkel domineren door stemvolume en functie. Hij was helder, duidelijk en ondubbelzinnig.

Het had wat tijd gekost om aan hem te wennen, maar uiteindelijk hadden de twee mannen ontdekt dat ze elkaar wel lagen. Hun gehechtheid aan vaste patronen had in de eerste maanden tot heel wat conflicten geleid, maar had hen evenzeer samengebracht. Nu leken ze oude, op elkaar ingespeelde, leeuwen die hun dagelijkse dans en terreinafbakening in gemeenschap uitvoerden. Al bij al vond hij de werktijd het beste en minst storende deel van de dag.

II

Ergernis

De wereld vertoonde constant kleine gebreken, week af van hoe het moest zijn. De wereld paste niet goed in zijn hoofd. Dat was een gegeven dat hem dagelijks meerdere tikken op zijn schouder gaf. Hou vond geen rust, noch in chaos noch in perfectie. Ergernis was hem toebedeeld met gulle scheppen.

De eerste schep werd over hem uitgegoten door een wagen die onverwacht om de hoek kwam. Hij woonde een twintigtal meter van de straathoek af. Een kleine door het merendeel van de wereld vergeten straat. Er reden nooit wagens door die er niet zijn moesten en op dit moment van de ochtend, was hij de enige die vertrok. Een snelle en urgente trap op de rem was nodig om een lokaal drama te voorkomen.

Vloekend keek hij de wagen na. Niet dat deze snel reed. Wat hem ergerde was dat de wagen daar niet behoorde te zijn. 'Stomme idioot' vervloekte hij de chauffeur, terwijl hij – nu wel rondkijkend – voorzichtig achteruit de straat op manoeuvreerde, bijna een halve minuut later dan normaal.

Hij reed iets sneller dan gewoonlijk de straat door naar de steenweg toe. Zijn wagen was een oude Citroen CX. Wagens, zo vertelde hij iedereen of ze het wilde horen of niet, interesseerden hem niet. Ze waren uiterlijk vertoon dat nergens toe diende. Maar stiekem was hij trots op zijn oude Citroen. Hij verleende hem enige allure, enige stijl en klasse. Hij maakte hem tot een aparte persoonlijkheid. Hij gaf aan dat hij om inhoud gaf en niet om uiterlijk. Een imago dat hij zorgvuldig koesterde en uitbouwde.

Een oude bril met hoornen montuur, steeds ribfluwelen kostuums, liefst met lappen op de mouwen genaaid, donkere puls, liefst met rolkraag in het grijs, blauw bruin of zwart en oude loafers

moesten het beeld vervolledigen. Zijn haren werden tweemaal per jaar bijgemaaid. Verder fladderden ze in volle vrijheid rond zijn oren met een 'who cares' nonchalance. Hij schreef uitsluitend met een oude bic (blauw van boven doorschijnend beneden) en enkel in oude schriftjes. Zelfs zijn boekentas toonde iedereen zijn meer dan veertig jaar ervaring in de wereld. Een oud versleten lederen vod dat hij nog mee naar school gezeuld had.

Oeroude degelijkheid, intelligentie en een onthechting van alles wat uiterlijkheden betrof wilde hij uitstralen. En in zijn eigen ogen lukte dat behoorlijk. Er waren weinige zaken in deze wereld waar hij zo tevreden mee was dan met zichzelf.

Ooit had hij de campus van de universiteit moeten bezoeken voor zijn werk. Daar werd hij tot driemaal toe aangesproken door studenten die hij niet kende, als 'professor'. Een dierbaren herinnering die hij zo nu en dan oppoetste en meer deed blinken. Zelf had hij nooit gestudeerd, maar zijn eerste bezoek aan de unief leverde hem direct de titel professor op. Die studenten waren zo dom nog niet, ze zagen onmiddellijk wat anderen zo vaak ontging. Het was een van de grote lichtpunten in zijn leven. Telkens de zaken moeilijk werden, haalde hij dat beeld terug voor ogen. Hij vond er rust en rechtvaardiging in.

Toen hij de steenweg opdraaide, zag hij tot zijn groot genoegen dat de weg voor hem volledig leeg was. Hij was ietsje later dan anders, en had gevreesd achter de lijnbus de steenweg op te draaien. Dat was hem eenmaal overkomen en kostte hem zeven minuten. Zeven minuten die voor eeuwig verloren waren. Met geen mogelijkheid had hij de bus kunnen passeren. Bijna gans de middenberm van de weg werd opgevuld met verkeerseilandjes zodat inhalen quasi onmogelijk was.

Eens gedraaid zag hij de bus in zijn achteruitkijkspiegel. Net gehaald, dacht hij, niet dat het een kunst was, chauffeurs van de

lijn waren steeds te laat. Hoe moeilijk kon het zijn om zich aan een eenvoudig tijdschema te houden zo vroeg op de dag?

Netjes de snelheidsbeperkingen volgend tufte hij voort. Het gebeurde al eens dat hij wagens achter zich had, die sneller wilden. Maar regels waren regels. Hij had geen begrip voor individuen die sneller wilden. Al zeker niet voor die heren die achter zijn bumper hingen, flikkerend met lichten en foeterend met toeters. Hoe kon iemand zich nu ergeren aan iemand die perfect deed wat hij moest doen?

Gestaag fietsten huizen, bomen en palen aan hem voorbij. Een vast en gekend ritme dat zijn werkdag opgang floot. Er was weinig dat zijn rit kon verstoren, die vroege zomerochtend. Zelfs de verkeerslichten werkten mee, en lieten hem toe het verloren halve minuutje goed te maken. Geen oranje, geen rood, enkel hel en fel groen wenkte hem verder.

Niets leek zijn rit te kunnen verstoren, totdat er een vijftig meter voor hem een tractor de weg op reed. Vloekend remde hij zodat zijn snelheid gereduceerd werd tot een gezapige 25Km per uur, identiek aan het plaatje dat achter op de tractor gekleefd was. Hij stuurde zijn citroen eerst even naar links, dan naar rechts en zag dat inhalen niet kon, nergens, voor zover hij kon zien.

Misschien, zo bedacht hij zich, was het maar voor een kort stukje, er was een zijweg die de weilanden inleidde enkele honderden meters verder, waarschijnlijk zou de tractor daar afslaan. Hij keek kort even naar de klok en voelde de hoop herleven, maar die werd aan schrot geslagen, zodra de tractor de zijweg rustig voorbij reed.

Wat doet die idioot hier op de weg, vroeg hij zich af, er hing geeneens een kar aan, of een ploeg of een beerton, voor zover het hem kon schelen. Die idioot reed gewoon zinloos, zijn tractor als auto gebruiken, alle weggebruikers storend op een grote steenweg. En dan nog met dubbele wielen, breed plaats innemend, zodat zeker niemand hem kon voorbijsteken.

Even verder zuchtte hij van opluchting toen hij de remlichten even zag opflikkeren, vlak voor een zijweg de nier een dorp leidde. Of, dacht hij, we zijn er vanaf. Hij berekende snel de schade, en zag dat hij iets meer dan een minuut verloren was. Met een beetje geluk, indien de verkeerslichten meewerkten, zou hij zijn zelf opgelegde deadline nog steeds kunnen halen en op zijn normale, stipte, uur kunnen toekomen op zijn werk.

De tractor vertraagde tot een tien kilometer per uur. Ongeduldig stuurde hij wat meer naar links, om de boer zo snel mogelijk voorbij te kunnen steken. Tot zijn grote ergernis, zag hij voor de tractor een kleine wagen uit de zijstraat komen. Toen de tractor terug versnelde beseftte hij dat deze niet geremd was om af te slaan – hij geen pinkers aangezet – maar om de andere wagen voor te laten, om hem de ergernis om achter hem aan te tuffen wilde besparen. Hij vloekte, luid nu, en sloeg in frustratie op zijn stuur. Toen hij aangereden kwam had de man niet die hoffelijkheid gehad even te wachten, maar nu wel. Verdomme, vloekte hij nogmaals.

Maar de weg ging verder, zoals wegen plegen te doen. En hij kon niet anders dan traag en lijdzaam de tractor te volgen. Hij telde bomen uit verveling, volgde huisnummers uit frustratie. Steeds vaker keek hij op de klok en na een vijftal minuten, die zich een uur lang leken verder te slepen, naderden ze de volgende zijweg. Zijn hart leefde op, maar de tractor maakte weeral geen aanstalten om af te slaan. Toen ook de zon, na een brede bocht in de weg, recht op zijn voorruit begon te schijnen, was zijn wanhoop compleet.

III

Woede

Mensen die voornamelijk zichzelf als gesprekspartner hebben, neigen ertoe om een eenzijdige kijk op wereld en waarheid te hebben. Ze zien enkel de eigen bekommernissen en interpreteren de daden van anderen vanuit hun eigen wensen.

Toen hij de tractor weeral zag vertragen, zonder zicht op een zij baan of veld, midden in een dorpskern, begreep hij eerst niet wat er gebeurde. Even verder was er een strook waar er geen eilanden waren en waar hij indien er geen tegenliggers aankwamen ongeveer een kilometer had om de tractor voorbij te steken. Deze vertraging, en even later stilstand, was onverwacht. Pas toen hij even naar rechts keek en een bus zag vertrekken, begreep hij wat er gebeurde.

De boer had de vertrekkende bus laten voorgaan, hetgeen zijn kansen om hem te passeren verkleinde. Toen hij de man vriendelijk zijn arm zag uitsteken uit de cabine en zag zwaaien naar de bus, werd het hem teveel. Vriendelijkheid en hoffelijkheid was blijkbaar voor iedereen weggelegd, behalve voor hem. Het deed zijn woede opflakkeren als een balg een smidsvuur. Dit kon geen toeval zijn, dit was moedwil. Dat was een zaak die voor hem vast stond.

Inmiddels schreed de tijd voort met een ondraaglijke traagheid. Hij bedacht hoe hij dadelijk bus en tractor kon voorbijsteken, zonder een verkeersovertreding te begaan. Hij een kilometer om dat manoeuvre uit te voeren. Dat moest lukken, dacht hij, mits er geen verkeer uit tegengestelde richting kwam. Aangezien het een rustige baan was, schatte hij de kansen op vijftig percent in. Het gaf hem wat moed.

Even voor het stuk zonder middenberm, liet hij zich een beetje uitzakken, voorbereid om snel de voorliggers voorbij te steken. Hij

ging iets naar rechts en zag tot zijn grote opluchting dat er geen tegenliggers aankwamen. Dat viel mee. Hij wachtte enkele seconden, en toen de tijd hem juist leek, versnelde hij.

Maar net op het moment dat hij het gaspedaal indrukte, vlak bij het einde van de gesloten middenberm, zag hij hoe de tractor uitweek naar rechts, hem zo de kans om voorbij te steken ontnemend. Hij trapte hard op zijn rem, te hard voor noodzaak en veiligheid. De wagen slipte eventjes, maar niet ver. Het slippen deed zijn hardslag even versnellen en zijn spieren verkrampen.

Bijna had hij twee fietsers geraakt, een moeder en dochter, zo schatte hij in. Wat deden die trutten daar, naast elkaar rijdend? Konden ze niet gewoon netjes achter elkaar gaan? Zijn woede verlegde zich even naar de fietsers. Hij had zin boze woorden te roepen, maar ze reden inmiddels een stuk achter hem.

Nog vloekend gaf hij terug gas. De bijna aanrijding had ervoor gezorgd dat hij weer een achterstand had opgelopen. Erg was dat niet, nu had hij de kans om met degelijke snelheid voorbij te steken. Bovendien gaf de adrenaline hem wat meer zekerheid en het gevoel dat hij het aankon.

Hij zag de dubbele achterwielen naderen, versnelde tot ze bijna voor zijn neus waren en stuurde dan naar rechts met de bedoeling in een snelle sturbeweging de vermaledijde tractor te passeren. Hij zag modder en stof op de wielen zitten, keek er even naar en verlegde zijn aandacht naar de weg voor hem.

Een luid getoeter kwam gelijk met het beeld van een witte wagen zijn denken binnen. De wagen kwam – met duidelijk veel te hoge snelheid – recht op hem af. Zijn adem stokte, hij opende zijn mond om te schreeuwen, maar er kwam geen geluid uit. Weer stampte hij zijn rem tot tegen de vloer. Maar nu reed hij harder en slipte hij verder. Zijn wagen mocht dan al klasse hebben, de remmen waren niet van het niveau van een moderne wagen. Ze pieten, schuurden en deden de wagen slingeren.

Zijn groot geluk was dat de wegen naar links slingerde, net de malende achterwielen ontweek en stil kwam te staan in de grasboord naast de weg. Hij hoorde de toeter van de witte wagen weg deinen in de achtergrond, langzaam daalde de toonhoogte en verstierf het geluid, opgaand in het lawaai van zijn gehijg toen zijn ademhaling weer op gang kwam.

Verbouwereerd keek hij rond. Hij zag de twee fietser voorbijrijden, rustig keuvelend. De jonge dame – hij zag nu dat ze een jaar of tien moest zijn – keek hem nieuwsgierig aan en stak haar tong uit in het voorbijgaan. Een kinderlijk gebaar dat hem direct terug in zijn woede plaatste. Vloekend en tierend startte hij de wagen, schakelde in achteruit, en vatte zijn achtervolging op de tractor terug aan. Verbeten nu. Boos, de man had hem bijna de dood ingejaagd. De fietsers reden voor hem, hij reed hen voorbij, rakelings, bijna het stuur rakend. Tot zijn tevredenheid zag hij hoe de moeder boos reageerde en haar middelvinger naar hem opstak. Ze riep iets, maar hij hoorde niet wat, hij zag enkel haar mond bewegen.

Zijn snelheid had hij fout ingeschat, de tractor was dichterbij dan hij dacht. Voor een derde maal moest de rem redding brengen en nipt kon hij zijn snelheid reduceren tot de gemoedelijke vijftientwintig kilometer per uur die de boer als standaard stoornis aanhield, net op het moment dat er een nieuwe verhoogde middenberm opdook. Alle moeite, angst, woede, furie en bijna ongevallen ten spijt, was hij geen millimeter dichterbij het voorbij steken van de tractor gekomen. Nog steeds kon hij niets anders dan gelaten het gehobbel voor hem volgen.

IV

Wraak

Hij was te laat, zoveel stond vast, en dat deed zijn woede omsmelten tot hard staal. Niet dat hij officieel te laat was. Hij had nog ruim de tijd om. Maar zijn zelfopgelegde deadline zou hij niet meer halen. Voor het eerst in lange tijd zou hij niet meer als eerste binnen stappen, als eerste een koffie nemen aan de automaat, als eerste zien hoe anderen, later dan hemzelf, zouden binnendruppelen.

Dat was een dagelijks genoeg, een dagelijks statement dat hij maakte, om als eerste aanwezig te zijn. Een soort verantwoording voor hemzelf, om tussen al de geleerde koppen een zeker overwicht te bewaren. Dat gaf hem spreekrecht en verplichtte anderen om met hem rekening te houden. En het was allemaal dankzij die boer met zijn tractor, die hem naar het leven stond.

Hij kon weinig uithalen tegen een tractor, dacht hij, maar toen herinnerde hij zich dat hij ooit iets gelezen had van de Dalai Lama; 'Indien je denkt te klein te zijn om de wereld te veranderen' zo ha de man gesteld, 'Probeer dan eens een nacht te slapen met een mug'. Wel, hij zou de mug zijn, de mug die de tractor tot staan zou brengen, de mug die de wraak zou nemen op de boer, de terrorist, de man die blijkbaar enkel met zichzelf rekening hield. Maar hoe kon een wagen een mug worden? Dat was de vraag die hij eerst van al moest beantwoorden.

Nu zijn woede een richting had, kalmeerde hij. Vastberaden dacht hij na over de situatie. Wat de boer hem ontnomen had was tijd en respect van anderen. Hoe kon hij hem van dezelfde soep een bord volscheppen? De volgende zes kilometer dacht hij en dacht hij. Zo nu en dan kijkend naar mogelijkheden om voorbij te

steken. Maar alles leende zich tot niets. Inspiratie en creativiteit, zo ontdekte hij, klonken aanlokkelijk maar lieten zich moeilijk vangen.

Totaal onverwacht vertraagde de tractor. Met stijgende woede wilde hij claxonneren, tot hij zag dat de boer even naar links ging, op de enige plaats waar een bushalte naast de weg voorzien was. Hij greep zijn kans als een kameleon een sprinkhaan en stoof de tractor voorbij. Alle wraakgevoelens ten spijt, deze kans kon hij niet laten liggen.

Achter hem voegde de tractor terug in. Hij zag de man lachen en zwaaien vanuit zijn cabine. Een laatste oneer die hem werd aangedaan? Zo goed en zo kwaad als het kon draaide hij zich om, stak zijn arm uit en strekte zijn middelvinger zo ver mogelijk.

Groot was zijn verwondering toen een klap en de klank van scheurend staal hem naar voren trokken, toen de veiligheidsgordel diep in zijn vlees sneed en zijn arm met een ruk terug naar voren getrokken werd, zijn hand tegen het stuur sloeg en met een hoorbare 'krak' de middelvinger brak.

Zijn wagen half onder de stilstaande bus voor hem, de deur half open en op de achtergrond het geluid van een tractor die stopte, een man die naderde en hoorbaar zei 'tsjonge, jonge, die kerel zit zich al een hele tijd op te winden, ik heb hem voorbij gelaten bij de eerste kans, en zie nu, rijdt hij zich direct te pletter, tegen een bus nog wel... Tjsonge, jonge, wat een maniak'.

Wolfgang C. Lupus

www.wolfganglupus.com